

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Acțiune politică.

IV.

După aceste distincțiuni lămuritoare, revenim la întrebările ce ni-le-am pus, și avem să scrutăm în primul rând, dacă decretarea rezistenței pasive față cu legislațiunea și cu alegerile dietale a fost o măsură îndreptățită și totodată un act de oportunitate politică?

Chestiunea de îndreptățire este foarte esențială din punct de vedere al dreptului public, căci nu putem trece cu vederea, că se exercită votul electoral, pe care se bazează conlucrarea cetățenilor în afacerile publice ale statului, nu este numai un drept, ci totodată și o datorință a cetățeanului, care deci, prin abținerea sa de la urnă nu renunță numai la un drept al lui, ci totodată se și subtrage de la o datorință patriotică. Din această cauză rezistența pasivă se poate decreta cu deplina îndreptățire numai pe baza de motive grave.

Abstragând aici cu totul de la considerațiunile speciale ce sustau cu privire la autonomia Transilvaniei și de la situațiunea noastră generală, (căci nu vom aici nici un aflăm de lipsă, să intrăm în detaiuri,) este destul a indiga la legea electorală excepțională, pentru a dovedi, că poporul nostru are pentru ținuta sa pasivă motivele cele mai grave și că prin urmare politica sa de rezistență pasivă din acest punct de vedere este fără îndoială pe deplin îndreptățită și justificată.

Su alte considerațiuni cade însă întrebarea, dacă decretarea rezistenței pasive a fost sau nu un act politic oportun?

Este fără îndoială lucru ușor a face astăzi, după experiențe de 20 de ani, critica unei măsuri luate atunci, când nu se puteau prevedea cele ce au urmat de la 1881 încôce, și trebuie să primim fără opunere observarea, că este o măiestrie foarte ușoară a face ulterior pe profetul.

Cu toate acestea însă credem, că cei ce au decretat la 1881 pasivitatea, nu se pot subtrage de la imputarea, că au manifestat și profetăria vederi excesiv optimiste, când — pornind din presupunerea, că stările anormale de atunci „nu mai pot dura mult”, — au ales pe sama poporului nostru o modalitate de luptă politică, pentru care i-a lipsit atât pregătirea cât și capacitatea.

A fost fără îndoială o greșală politică faptul, că nu s'a ținut cont de împrejurarea, că poporul nostru a fost și este încă și astăzi lipsit de școală politică și de organizațiunea destul de bine încheată, pentru a-l pute angaja la un asemenea experiment politic preste măsură grav și jingam, atât în executare cât și în consecunțe.

Desconsiderarea lipsei totale de condițiuni prealabile pentru politica de pasivitate este în ochii criticii nota caracteristică a concluserilor de la 1881, căci era mai mult decât probabil, că pe lângă organizațiunea noastră politică defectuoasă, nu vom putea reține pe timp îndelungat nici alegătorii români de la urnă, nici inteligența de la candidare și de la primirea mandatului, și astfel

se putea prevedea, că cu timpul vom ajunge în impasul de astăzi, cu alegătorii nostri vor merge cu miile la urnă, cum s'a întâmplat zilele trecute în *Iosășel*, cerc curat românesc, — că inteligența română va cerca și primi și va umbla să primască în număr tot mai mare mandate dietale și numai „partidul” va sta la o parte, punând „biha” — cum se zice prin Banat — și luând asupra-și rolul puțin demn, ce-l caracterizează poporul nostru cu zicala că: „s'a mîniat porcarul pe sat și satul nu știe”.

Mai rămâne acum numai un singur lucru pentru a duce la absurd politica noastră de pasivitate, abia adevărată se mai găsească, — și putem fi pregătiți că se vor găsi, — Români, cari în însuși și sinul parlamentului se ne de de gol.

În fața acestor stări, de cari trebuie să ținem cont și cari nu ne este permis să le ignorăm îndată ce luăm asupra noastră rolul de conducători ai poporului nostru, — nu credem că s'ar mai pute susține, că decretarea rezistenței pasive în condițiunile sub cari s'a făcut, ar fi fost un act politic oportun.

Sibiu, 27 Februarie n.

Școalele noastre medii. În ședința de Luni a dietei magiare deputatul *Bartha Miklós* a vorbit în contra școalelor medii, române și săsești, declarându-le de tot atâtea iecuri, cari fac spargere în unitatea statului, prin lățirea unei culturi nemagiare. Ministrul de resort *Wlassics* i-a răspuns, că școalele din întrebare stau sub scutul legii de naționalități, prin urmare nu pot fi închise prin ordinațiuni ministeriale. A înțeles dl *Bartha* și cei de un gând cu el?

În contra magiarisării. Printre Nemți din *Sopron* s'a pus la cale o vie mișcare, pentru a li-se da de nou *teatru german*. Anul trecut, anume, guvernul a detras concesiunea directorului german de mai nainte și a acordat-o unui director de trupă magiară, pentru întreaga sesiune. S'a compus un memorandum în chestia această, care provădă cu mii de subscrieri va fi predat ministrului de interne; ear' dacă ministrul nu va satisface dorinței majorității covârșitoare din orașul *Sopron*, — va merge o delegație la Monarhia, pentru a se plânga în contra acestei nedreptăți ce s'a făcut orașului din partea guvernului unguresc. În fruntea mișcării se află cei mai cu vază oameni din *Sopron*, printre ei chiar și câțiva Unguri!

Chestia fiumană. Pentru a da o rezolvare deservită și durabilă chestiei fiumană, prim-ministrul *Széll* a prezentat dietei un proiect de lege, în înțelesul căruia toate afacerile pe cari guvernul lui *Bánffy* voia să le predee în competența comisiunii administrative, — for care mai nainte nu esista în Fiume, — vin acum predate competenței guvernatorului, care la deliberarea lor va fi asistat de patru consilieri. Se crede că acest proiect de lege a fost compus în înțelegere cu fruntașii autonomiști din Fiume și de aceea va mulțumi pe deplin populațiunea din Fiume, care de altcum merită totă lauda pentru energia cu care și-a apărât drepturile autonome.

Pentru cruce. În una din ședințele din urmă ale dietei magiare deputatul *Rakovsky* din partidul popular a cerut dela ministrul de culte și instrucțiune publică să

introducă crucea în salele de învățământ ale universității magiare din Budapesta, așa cum a cerut la timpul său tinerimea universitară și cum a introdus-o și ministrul de justiție în toate salele de judecată din țară. Ministrul i-a răspuns, că universitatea din Budapesta nu are caracter confesional, ci e instituțiune culturală cu caracter de stat. Da; numai cât statul e creștin, ear' crucea e simbol al creștinătății. Prin urmare nu numai că poate, ci chiar trebuie să tolereze crucea ori-ce instituțiune de stat.

Istoricul Episcopilor noui

de *George Ardelean*.

(Urmare.)

3. Ear pentru restaurarea episcopatului gr.-or. român din Oradea-mare au subter-nut alegătorii cercului electoral din Oradea-mare, următoarea rugare:

Prealuminat Congres Național Român bisericesc greco-oriental!

Episcopatul greco-oriental din Oradea mare care prin fatalitățile politice fără de terminarea bisericești noastre de mai îndelungat timp au încetat, și astăzi e vacant, în privința căruia episcopat putem arăta, că acela nici când nu au fost sters, pentru că Consistoriul și teritoriul episcopatului și astăzi există, unde numai episcopul lipsește sau mai lămurit zicând: unde administratorul episcopesc e capul Consistoriului din Oradea mare și se estinde peste întregul comitat al Bihorului, peste Cumania și Jasigia, și sunt câteva filiale în comitatul Heveș și Békés, are 7 Protopresviteraturi, întru cari se află 316 comune cu 309 biserici de așfia parochi fără de capelani și 182000 de suflete, din care date se vede că în regatul Ungariei multe episcopate sunt, unde nici Teritoriul nici numărul sufletelor nu sunt așa mare, ca cele de sub jurisdicțiunea Consistoriului gr.-oriental din Oradea mare, unde în timpurile mai de mult au fost scaun episcopesc, carele după cum mai sus amintim numai prin fatalitățile politice au încetat, fără că ar fi fost sters de biserica noastră cea drept credincioasă ortodoxă orientală.

În cât prin prea grațioasă și prin prea înalta dispozițiune a Ces. Reg. Apost. Maestății Sale Francisc Iosif I. împăratul Austriei și Regele apos. al Ungariei metropolitul nostru s'a restituit, care restituire și prin legile Dietale de către coronatul rege al Ungariei sancționate s'au întărit, pe baza cărora legi Dietale și prea luminatul Congres național Român bis. s'au conchelat, noi Clerul și poporul de sub jurisdicțiunea Consistoriului gr.-oriental din Oradea mare cu adăncă plecăciune ne rugăm de Prealuminatul Congres național bisericesc să se îndure prin părintească sa întepunere dela locurile mai înalte a mijloci restituirea Episcopatului gr.-oriental din Oradea mare.

Sperăm că umilită rugare a noastră va fi bine primită și din partea prea luminatului Congres bisericesc național român sprijinită.

După care umilită rugare întru adăncă supunere suntem.

Dat în cercul de alegători din Oradea mare în 7 Septembrie 1868.

Florian Glieze preot Orsiag, Teodor Popp preot în Giosani, Dimitrie Kiss preot în Tarian, Petru Lasc preot în Bold, Dimitrie Album preot în (nedescifrabil) Melentie

Rocsin preot în Moresini și Sporkani, Iosif Popp preot în Ciohezi, Meian Popovici preot în Sun, (?) Paul Fessie preot în Oradie, Stefan Morărescu paroch în Imaș și Ass. Cons., Petru Popovici preot în Jasard, Ioan Popovici preot în M. Sileagy, Ioan Beșan preot satului Barba, Ioan Mesies preot în Borsă, Nicolau Mester preot în Telecus, George Berlepe preot în Trobi, Georgiu Meruți preot în Eifonoiar, Georgiu Horvath diacon, Stefan Metzó preot gr.-or. în Osaka, Teodor Botto preot gr.-or. în Peterd, Teodor Popovici preot în Sergess, Iosif Nagy preot în Vecerd, Pavel Gavrilla preot în N.-Ker, Nicolau Popa preot în Fellherii, Ioane Farcași preot în C. Cudopin, Zaharie preot în Biesă, Nicolae Zond preot în Besan, Georgiu Popovici preot în Ciustiragiu, Lazar Petru preot în Varviz, Gavril Besan preot în Kislaz, Mihail Maniu preot în Sabolciu, Ioane Horvath preot în Burduășiu și administrator în N. Almaș, Zenobiu Bulzan preot în Ineu, Nicolau Binz preot, Georgiu Drimbescu preot în Sacal, Teodor Tink preot în Igi, Iosif Aurescu paroch în Cornișel, Pavel Popovitz paroch în Parchida, Iuliu Vlass paroch în Pestes, Teodor Filipescu preot în Lugoșul de sus, Dimitrie Negru preot în Cetea, Pantis Teodor Corniceș, Florian Glicze, alesul comunei F.-Lugos, Meklos Gavrile, Popa Ilie Szabolcs, Pentz Flóra K. Apati, Flóra Papp, Varviz, Dimitrie Popovici Kusap, Mihaly Sipos Woromlaca, Vasile Sipos Borse, Nyegrucz Ioan Telecuși, Danile Iacobu, Atanasiu Gligor Szakal, Toma Torc, Ioan Togu Keresztszeg, Dimitrie Dragan, Ioan Marku Hosar, Ilie Simu Tinod, Gergela Pavel, Petru Boris Ineu, Mitru Popp, Mitru Markului, Husaso, Iarion Mikis, Ioan Mikiș, Kistag, Bagyes Togyer, Czeckze, Simucz Nucz, Dioseg, Theodor Voina Zsiris, Ioan Fazekos, Zsosrey, Vándis Nucz, Borau, Borodan Ivan, Mogesti, Matyka Toagy, Parchida, Mésely Nagy, Sostorozsi, Hajos Flóra Séri, Hadisan Ioan, Dimitrie Perceze Valea mare, Gavril Antonescu alesul Comunei și Iosca Mitru, Burzuc, Popoviciu Teodor, Bodocu Krascon Galiscus, Argyelan Mihaj, Kalacze, Gliga Nucz, K. Almás, Tus Gavril, Balae, Cempan Nicolae, Nyamcz Ivan, Kirilis, Toth György, Arsau de sus, Deak Ioan, Kopacsel, Gavriloi Petru, Kizsik, Szarak Georgie, Szakadai, Tóró Tóder, Tóró Petru, F. To, Georgie Rokon, George Timpan, Luca Szabó Andrei Bulzan, Bulzu, Teodor Popovici, Nicolae Laszeu, Butsa, Dumitrie Ilie, Ioan Russu, Szarand, Popa Simion, Jisca, Bulzan Toagy, Micula Gavril, Itteu, Popa Toagy, Pestes, Ioan Onucz, Popovici Togyer, Piatra, Gyurkucz Peter, Dardașan Dimitrie paroch în Sacadat, Toma Toro Din Szakal, Ioan Ioga, Ungur Gábor, preot în Fusca, Nicolau Pop Kavasze preot în Husaseu, Dimitrie Pop preot Kusteag, Moise Pop preot în Valea Neagră, Teodor Popp preot în Zsosan, Dimitrie Negriu preot în Olea, Pop Vasili preot în Kaldea, Paul Bode preot în Alpare, Pavel Ursu preot în Abramiu de sus și Lerchidiu.

Ce sunt acestea dle Vasile Goldiș?

Petițiuni înaintate primului nostru congres național, din partea Românilor cari „simțiau lipsa episcopilor noui în mijlocul lor”. Sunt „mișcări românești în acest sens”, — cum zici dta!

Împrejurarea, că dl Goldiș, după cum a spus-o singur, n'a auzit de aceste mișcări românești, — nu dovedește alta decât că dl Goldiș nu și-a dat silințe să studieze

istoria bisericii sale, în schimb înseși și-a permis luxul să vorbiască într-o chestie, pe care nu a studiat-o și prin urmare nici nu o cunoaște.

Pertractarea acestor petițiuni a decurs în următorul mod: În ședința a VI din 24 Septembrie 6 Octombrie 1868 punct 82.

Președintele produce petițiunea așternută din partea ablegaților din Comitatul Bihorului pentru reînființarea episcopiei greco-orientale în Oradea mare.

Acosta cerere cetindu-se dimpreună cu acelușe ei, se ia la cunoștință și se predă comisiunei petiționare spre anteconsultare și darea opiniei.

În ședința VII. vine acosta petițiune sub desbatere și anume sub punctul 95. (Va urma.)

Din România.

În regatul vecin a izbucnit de nou *criza ministerială*. Pe lângă toate asigurările date din partea șefului partidului conservator, dl Cantacuzino, că proiectele de legi despre noile impositiv vor fi votate guvernului *Carp*: delegațiunea secțiunilor *le-a respins* încă Sâmbătă seara.

Dl P. P. Carp a adus chestiunea înaintea camerei, în ședința de Luni, solicitând un vot de încredere pe seama guvernului său.

Dl Carp a arătat greutățile prin care trece țara, și necesitatea de a se pune sarcini egale pe toate clasele sociale, ear' proiectele sale de legi nu conțin alta de cât tocmai acosta.

Dl Carp a zis că n'a umblat niciodată după popularitate, nu o caută nici astăzi, și numai interesele țării l' fac să ceară ajutorul parlamentului în jurul regulării stării financiare a țării.

Vorbirea dlui Carp a făcut o impresie adâncă asupra deputaților; și chiar și opoziția n'a vădit în discursul acesta decât un model de cinste, moralitate și de înaltă concepție politică.

A mai vorbit dl Filipescu, ministru de domenii, făcând apel la conservatori și rugându-i să nu compromită prestigiul partidului, ear' în urmă deputații *Hiotu* și *Radovici* au propus votarea următoarei moțiuni:

„După declarațiunea făcută de dl P. P. Carp, președintele consiliului de miniștri, cum-că între guvern și comitetul delegaților nu mai poate exista nici o înțelegere, Camera ia act de acosta și se declară amică a impositivelor și proiectelor financiare ale guvernului.”

Moțiunea se pune la vot și rezultatul e, că pentru primirea ei au votat 74, ear' contra 75 de deputați. Prin urmare, moțiunea de încredere pentru guvern a fost respinsă cu un singur vot.

Guvernul dlui Carp și-a înaintat demisiunea.

Dotățiunea preoților.

Temă dezvoltată în conferința preoțească din protopresbiteratul Cehalmului.

(Urmare și fine.)

Ce vom face dar' și cătră cine altul se ne adresăm?

La acosta iarăși vom răspunde, că cătră acela căruia îi facem servicii și acela nu este altul decât statul.

Știm cu toții, că baza și fundamentul unui stat este morala și religiozitatea, și câtă vreme de aceste principii e condus statul, respective toți cei din stat — statul are viață; îndată ce însă de acestea nu se ține cont, ci alte sunt principiile predominante în stat, baza și fundamentul aceluș stat se clatină. Esemple găsim destule resfoind istoria; ca esemple voi aduce numai pe Hunii și Tatarii, popoarele barbare la cari n'a străbătut învățăturile creștinesci, și la cari n'a putut fi vorba de moralitate și religiozitate. Sôrtea lor o știm cu toții; s'au stins de pe fața pământului. Pentru asigurarea unei baze solide a statului, respective pentru răspândirea moralității și religiozității în popoarele aceluiași, preoții duc rolul principal. Câtă vreme dar' într'un stat preoții își vor împlini cu scumpătate chemarea lor, aceluș stat nu se poate deteriora, ear' la din contră viața lui va fi nesigură.

Un stat dară, care-și dorește viața sa, datoriu este a sprijini în chemarea lor pe

preoți, dacă nu într'alt chip cel puțin prin asigurarea mijloacelor de lipsă pentru viață.

Până bine de curând nici un pas n'a fost făcut în privința acosta de conducătorii statului nostru. Cu doi ani mai înainte însă conducătorii de atunci ai statului nostru, înțelegând misiunea ce o au preoții în stat și-au adus aminte și de acestia și astfel în anul 1898 prin art. XIV, au deschis visteria statului și pentru preoți, votând unuia fiescăruia o sumă ca întregire la venitele de până acum, conform calificației lor.

Începutul acesta, făcut de stat și între împrejurările și sub condițiile în care s'a făcut, este bun și pe noi preoții nu ne pôte astăzi de cât îmbucura.

Mâne sau poimâne se pôte însă, ca ajutorul acesta ce ni-se dă preoților să fie considerat numai ca rimă, cu ajutorul căreia se se pôte pescui între ai noștri și chiar prin noi însine. Spre a ne pute ieri dar' de eventualitatea acosta în care am pute ajunge prin ajutorul oferit, datori suntem de astăzi, când inimile sunt calde încă și mințile deștepte, a începe cu zidirea fortăreței noastre, cu ajutorul căreia de toate influințele răutăcioase externe se ne putem apăra. Cu alte cuvinte, să începem de acum, iubii colegi, a pune basă unui fond preoțesc, menit pentru ajutorarea sau chiar totală noastră salarisare, sau dacă nu acosta, fondul ce există cu acosta menține și creat de marele nostru arhieru Șaguna, dându-ne mai bine mâna acum, să-l augmentăm și încă cât vom pute mai bine, ca venind timpul nedorit și neașteptat, să nu ne plângem sôrtea, ci și mai departe cu puteri noue și mai oțelitate să putem lucra în via Domnului și în ogorul națiunii noastre românesce.

Este zicătorea la Români „Ajută-te însuși ca și D-zeu să-ți ajute”. Se n'așteptăm dar' ca tot ajutorul nostru să vină din afară, ci se ne străduim cu timpul, dacă nu pentru noi toți cei de azi, cel puțin pentru generațiunea mai tineră, noi însine să-l creăm, căci numai făcând acosta putem-vom avea conștiința împăcată și vom pute înfrunta toate calamitățile, întimpinate la împlinirea chemării noastre, pentru-că numai făcând acosta am pute ține, ca venind din care bine-vestim, să fie loc de binecuvântare și pământul făgăduinței din care se curgă miere și lapte, și numai făcând acosta ni-ar fi cu putință a n'audi în ziua judecării sentința „Non pavisti occidisti” sau după cum zice sf. Apostol Pavel „făcând acosta și pe tine te vei mântui și pe cei ce te vor asculta”. (I c. cătră Timot. c. IV v. 16.) Ear' în ziua esirei noastre de aici, din viața pământescă, următorii noștri n'ar pute audi la adresa noastră cvintele, „Qui ascendit sine labore descendit sine honore” ci acelea că preoții sunt cu adevărat lumina lumii și sarea pământului.

Pe lucru dar' frați colegi până când suntem favorizați de sôrte.

Cu privire la cele pledate de mine în partea ultimă a temei de astăzi, cred că nu voi greși, ivindu se până acum frați de ai noștri preoți cari mi-au premers și chiar în ziaristică au adus lucrul acesta în discuție, — când și eu aici și cu acosta ocaziune-mi voi arăta părerea mea.

Acosta ar fi, cum am zis, ca preoțimea de azi, să punem fundamentul necesar la crearea unui fond menit ca după zeci de ani, din acesta fără de alt ajutoriu străin să se pôte ajutara respective salarisa preoțimea noastră, sau nefăcând acosta, să augmentăm Fundația Pantasi*, ca acosta, crescând, mai curând să se pôte pune în aplicare. Modalitatea accesibilă de observat după a mea părere la augmentarea atât a celui dintâi, cât și a celui din urmă ar fi: ca unul fiescărui din preoții noștri, acum la început în primul an al înființării să contribuie cu 5% din întregul (său) venit, care la nou înființând fond să se considere ca basă sau taxă fundamentală, ear' dela acest an mai departe, în primii 10 ani de preoție unul fiescărui să contribuim cu 4%, ear' în deceniul al II-lea cu 3% și în sfârșit toți aceia cari au trecut preste 20 de ani de preoție și cărora pôte nu le este dat a gusta din rodurile acestui fond, să contribuie până la sfârșitul vieții lor cu 2%.

Acosta este părerea mea, și pôte că pe unii și alții îi va nemulțami părerea acosta, dar' drept judecând așa se și cuvine, că cui

se dă mai mult să i-se și ceară mai mult și vice-versa. Și siguri putem fi că și în viitoriu, după cum s'a purces cu împărțirea ajutoriului dela stat tot așa se va purcede venind timpul și cu împărțirea ajutoriului din fundațiunea proiectată, — nu după clasa parochiilor, ci după calificația preoților. Că n'am zis ca cuota anuală, afară de taxa fundamentală ce fie-care preot am ave a o da la înființarea acestui fond, să fie egală pentru toți preoții, am făcut-o din mai multe considerațiuni; mai întâi pentru că la mulți dintre preoții actuali nu le va fi dat a gusta din rodurile fundațiunii proiectate, a doua pentru-că partea cea mai mare a preoțimei numai după ce și-a vădit aprăpe jumătate cariera împlinită s'a putut bucura de întregirea dela stat și mai în urmă pentru că făcând noi cei de azi modestul acesta început, generația mai tineră, ca să încoroneze opera noastră pôte să facă în bunățăfiri cu privire la augmentarea fondului acostaia proiectat.

Prin cele zise și susținute de mine la înființarea acestui fond, respective la augmentarea celui existent n'am intenționat a da ansă la multe și deosebite restălmăciri și nici n'am voit a mă recomanda superiorilor mei, dar' nici aceea n'am dorit-o, ca să nu pôte fi duse în îndeplinire, dacă unul fiescărui dintre noi numai puțină bunăvoință am ave față de acest fond. — Și terminând cu acestea se pôte da altuia cuvântul.

Ieronim Buzea,
preot.

Revistă esternă

Nihilistii Bulgarei. Comitetul revoluționar al lui Sarafov, după ce a fost reglementat atât de energetic din partea guvernului turcesc — deosebi la intervenția Rusiei și Austro-Ungariei — își îndrăpăta acum ura și răsbunarea în contra principelui Ferdinand. Se anunță adevă din Sofia, că într'o ședință din zilele trecute comitetul a hotărât mörtea principelui. A doua zi sentința de mörte a fost aflată pe masa principelui. Esecutarea sentinței e concretizată membrilor din Ruscuc și Salonic ai comitetului.

Curăți nihilisti!

Răsboiul Burilor. Bucuria celor cari urmăresc cu simpatie succesele Burilor pe câmpul de răsboiu, cauzată prin vestea despre învingerea lor asupra armatei lui Methuen la Hartebestfontein, și despre prinderea generalului Smith-Dorrien împreună cu întreaga armată sa la Wonderfontein în direcția liniei ferate Delagoa la 17 Februarie, — s'a schimbat în tristețe și compătimire. Telegrammele sosite alaltăeri raportază despre învingeri engleze. Cernirați de oștirile engleze, la ce ele deja de luni de zile se trudes, cei mai buni generali ai Burilor — De Weth și Botha — numai cu mare greu și cu pierderi enorme au putut sparge linia oștirilor engleze spre a scăpa din cursă. Botha a pierdut peste 500 ômeni — morți și răniți, — apoi un tun, 462 puscii, foarte mare cantitate de cartușe și mulțime de cai, catări și cară de transport. Pe lângă acosta catastrofă întâmplată în partea ostică a Transvaalului, se mai adaugă și nenorocirea ôstei lui De Wett la riul Oranje. 1500 de Buri față cu un inamic de aprăpe 8000! De Wett și Steyn au scăpat cu abia 300 de ômeni. Ceilalți sunt împrăștiți în cete mici și urmăriți de oștirile engleze.

NOUȚĂȚI

Biblioteci populare la Români din sêcuime. În vara trecută s'a fost constituit pentru comitatele Treiscaune și Ciuc un despărțământ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ear' cătră finea anului trecut a urmat organizarea agenturilor — deocamdată pentru *Arpătac* și *Breșcu*. Prin stăruința zelosă a profesorului Nicolae Bogdan, fost comisariu al Asociațiunii la constituirea despărțământului, s'au înființat deja pentru aceste două centre câte o bibliotecă populară, constând fie-care din 100 opuri de cuprins foarte potrivit pentru dezvoltarea gustului de cetit și a conștiinței naționale în popor, fiind pe cale a se completa biblioteca a treia pentru *Covasna*, unde încă se va înființa agentură; apoi eventual la Tulgheș în comitatul Ciuc. Este știut câte greutăți au

fost de învins până ce profesorului Bogdan și Românilor de inimă din părțile acelea li-a succés să înființeze acest despărțământ, și cu atât mai mare pôte fi deci bucuria tuturor, când dat le este să afle știri așa de bune de la frații din sêcuime. Aducând dlui Bogdan și soților lui prinosul meritat pentru aceste rezultate frumôse, îi dorim succés în continuarea muncii pe acest teren.

Rusificarea Bucovinei.

Cetim în „Deșteptarea”, că gimnasiul ruten din Cernăuți va fi completat cu clasele superioare, pe când clasele paralele române au să rămână staționare. (!)

Tot în favorul rusificării e și următorea nedreptate a guvernului, comisă față cu adevărații proprietari ai fondului religios: s'a acordat adevă interna ului ruten — din nou — o subvenție de 5000 corône din fondul religios, pe cât timp internatulul român nu i-se încuviințază nici o lescaie din aceluș fond, proprietate a Românilor.

Din Făgăraș

primim următorele: Duminecă s'a ținut aici adunarea generală ordinară a „Reuniunii femeilor române greco-orientale din Făgăraș și giur”. Ședința a avut loc în sala de învățământ a școlii noastre confesionale de aici. Un număr îndestulitor de membre au participat la ședință, carea cu o seriozitate laudabilă a fost condusă de presidenta acestei reuniuni d-na Maria Dun. Fondul reuniunii atinge suma de 12,000 corône.

Un interes crescând se observă întru sporirea acestui fond, care de aci înainte pôte da rôte binefăcătore la înaintarea culturală a neamului nostru. În Făgăraș, centrul unui comitat curat românesc, este de mult simțită înființarea unei școlii de fete confesionale, căci fetele noastre din Făgăraș și multe din giur cercetază școlile confesionale elementare străine din Făgăraș, precum: școlă de fete reformată, școlă de fete catolică și școlă de fete luterană, unde bisericile cu stare mai bună au înființat astfel de școlii.

Este aprăpe timpul, când și biserica română greco-orientală din Făgăraș, sub patronatul căreia se găsește și „fondul reuniunii femeilor”, pôte înființa un post de învățătoare, pe care o va plăti din trei părți ale intereselor fondului reuniunii de femei. Atunci apoi bravele membre pot să se bucure, căci scopul pentru care s'a înființat dintru început reuniunea s'a ajuns.

Un bărbat de consiliu.

Ocupația principală? — rege! În luna acosta s'a făcut în Italia numărarea populațiunii, cu care ocaziune despre părechia regală s'a dat următorele date:

„Victor Emanuel de Savoya, fiul reșosatului Umberto, născut în Novembre 1869, în Neapol, catolic, are case și moșii; ocupațiunea principală: rege al Italiei, știe ceti și scrie. — Elena, fiica lui Nichita Nicolae Petrovici, născută în Ianuarie 1873 în Cetinje, șofia capului de familie, catolică, ocupațiunea principală: regină, „știe ceti și scrie”.

Puțin, dar' face!

„România Jună”. Zilele acestea si-a publicat raportul anual societatea academică „România Jună” a studenților universitari din Viena, pe anul administrativ 1899—900. Din acela aflăm, că societatea a avut în anul expirat (1 Novembre 1899 — 31 Octombrie 1900) 41 membri ordinari, a ținut două ședințe literare în cari s'au cetit patru opere; s'au dat membrilor spre cetire 206 opuri din biblioteca societății, ear' ca momente mai însemnate pe teren social e remarcat balul arangiat la 2 Martie a. tr. sub protecțiunea acum reșosatului Nicolae Dumba și cu deosebită conlucrare a dlui Dr. Sterie Ciurcu, ca president de onôre al balului. Asemenea e remarcată serbarea zilei de 3/16 Maiu, seara de cunoștință de la începutul anului școlar și convenirile sociale ale coloniei române din Viena, la a căror reușită au conlucrat și membrii societății. Ștarea averii „României Jună” la finea anului administrativ expirat era: Fondul neacabil cor. 32516.20 Fondul de rezervă cor. 916.90. Fondul disponibil cor. 945.50 Fundațiunea jubilară cor. 8269.29. Suma cor. 42647.89.

Față cu anul administrativ anterior un plus de 2267 corône 68 fileri.

Suma totală la 31 Octombrie 1900: cor. 42647.89 în bani. Inventariul cor. 980; Musicalii cor. 320; Esemplare din almanahul II. cor. 220; De încassat pentru almanachuri vândute cor. 137. 80. „Din scrierile lui „Petru Maior” cor. 41. Averea totală: 44346 cor. 69 fileri.

Condamnarea „Deșteptării”. Frații noștri bucovineni pot șerie la rêvas un nou act de persecuțiune din partea putericiilor zilei; condamnarea dlui Atanasie German, rectorul „Deșteptării”. Ocupându-se de modul cum fetele române sunt tractate în școlă, „Deșteptarea” constatare faptul, că învățătorea Prelipțzan (care nu știe nici o bôbbă românesce) se ocupă numai cu fetele germane și dintre române cu cele cari pricep câte o

vorbă nemțesce, ear' de celelalte nici habar nu are. Pentru această constatare cocóna a făcut proces „Deșteptării” și redactorul German a fost condamnat la două luni închisoare, purtarea speșelor și publicarea sentinței în „Deșteptarea”. În șirul pertractării procesului s'au adeverit toate cele afirmate în nota închinată și totuși redactorul român a fost asândit, — fiindcă a cutezat să critice neglijarea copilelor române în școlile susținute din bani româneschi!

Din Valendorf. Ni-se serie că în vătătorul din Valendorf, dl F. Deșorean a aranjat în seara de 30 Ianuarie o producție de declamatorică-teatrală, care a avut bun succes și a lăsat multămină toate inimile românești, aflătoare de față. Programul bine executat a fost următorul: 1. „Teranii” cântat de corul școlarilor. 2. „O șezătoare”, piesă teatrală într'un act. Rolurile au fost ținute de elevele Victorica Boer, Elisaveta Drăghici, Elisaveta Cismaș, Ana Muntean, și Ana Boer. 3. „Povestea unei pășăruice”, poezie declamată de eleva Maria I. Boer. 4. „Imi-mi-ora”, cântată de corul școlar. 5. „Frații Jderi”, poezie de Alexandri, declamată de învățătorul Deșorean. 6. „S'o vezi mamă” cântare executată de corul școlar. 7. „Iubirea de mamă”, piesă teatrală. 8. „Mama Angelușă” monolog rostit de Elisaveta Cismaș. 9. „Taci, taci” cântec popular și 10. „Barbu lăutarul” predat de învăț. Filaret Deșorean. Toate punctele au fost viu aplaudate. Venitul curat 10 corónă 50 bani. Suprasolvire a făcut dl Ion Marin, învățător de stat, cu 40 bani. Venitul curat s'a trecut la fondul școlar.

Pedepsa beției. Onorabila jumătate a unui cetățean din Zenta suferă grozav de patima beției, bea nevastă până se mbeată tun. Zilele trecute mneaei a dat pe gâtlej alată, în cât voinde se murgă a casă s'a prăvălit în șanțul drumului și a adormit ca mortă. Pentru a-i da o lecție strasică, bărbatul ei a ridicat-o și a pus-o de cățiva omeni a dus-o la morguă și a culcat-o pe masa de secționat. Până dimineața însă mortă s'a desmetecit și vâzând unde e, a fugit afară pe terăsta morguei. Întrebarea e însă, că lăsa-se-va ore de beție?

Schelet de zece milioane de ani. În guvernamentul Vologda, la gurile râului Dvina archeologul V. P. Amaliczky din Varșovia a făcut descoperiri archeologice de foarte mare însemnătate. Cu ajutoriu de la societatea de științe naturale din Petersburg și de la guvernul rusesc Amaliczky făcea săpături pentru a da derămășite din viața preistorică, și cercetările lui au avut rezultat uimitoriu: a aflat alvia antediluviană a râului Dvina, lată de 350 urme și afundă de 40 urme. În apropierea acesteia a luat apoi în arândă un mare teritoriu și a continuat săpăturile, aflând, după muncă de mai multe săptămâni, un schelet petrificat, despre care Amaliczky zice că trebuie să fie de cinci, eventual chiar și de zece milioane de ani. Afară de acesta s'au mai aflat 20 pareosauriere, întră cari una cu schelet de 18 urme de lung, cinci dicinodonte, două rapalodonte și o întrăgă masă de rămășite petrificate de ale unor vietăți preistorice mai mărune și până acum necunoscute.

La primăvară profesorul Amaliczky va continua săpăturile.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și cauzele lui, relele ce rezultă din el și mijlocele pentru împedecarea și stîrpirea lui

de Gavril Hango.

(Urmare.)

Lipsa disciplinării intensive a adulterilor și concubinilor prin aplicarea măsurilor bisericesci — din neglijență ori considerațiuni personale.

Ca a patra cauză la sporirea concubinatelor contribuie și împrejurarea, că de și biserica încă dela început a luat toate măsurile necesare posibile după puterea sa pentru pedepsirea adulterilor și pentru împedecarea și stîrpirea concubinatelor, — organele ei încredințate cu executarea acestor dispozițiuni nu le aplică pretutindenea și totdeauna, ci în cele mai multe cazuri se mulțămesc cu o sfățuire domolă și trec mai departe, de și vîd, că de multe-ori acea sfățuire a rămas fără nici un rezultat.

Și ce măsură a luat biserica pentru stîrpirea acestui rău?

Față de clerici: ridicarea darului; ear' față de laici: pocăință aspră de mai mulți ani, și față de toți respingere dela împărțire până ce nu se îndreptă de tot; ear' în cas de neîndreptare: excomunițiune. (Vezi can. 25 ap., can. 1 Neoces., can. 9 sin. ec. I., can.

3 și 70 Mar. Vas., can. 44 sin. ec. VI. etc. apoi can. 20 Ancyra, can. 4 Grig. Nis., can. 58—60 Mar. Vas. etc.) Cât privește biserica noastră din patrie, vedem din Statutul organic § 6 și din concludul congresului Nr. 179 din anul 1891, că toți cei petați și concubini sunt eschiși din toate corporațiunile bisericesci (Cum aplica biserica veche creștină disciplina față de adulteri și concubini se vadă: Frank: Buszdisciplin der Kirche, Mainz 1867).

Acum se ne punem întrebarea: aplică ore bisericești măsurile acestea luate de biserică pentru disciplinarea adulterilor și concubinilor?

Cu durere trebuie să răspundem, că nu le aplică toate și pretutindenea.

Și pentru ce?

Pentru-că o parte din organele bisericești se poartă cu indiferentism față de acest rău; alții nu cutăza a se atinge de el de frică, ca să nu fie bătuți, aprinși ori altecum vătămăți și păgubiți în persoana și averea lor; ear' alții din alte considerațiuni personale, de rudenie, de amicitie, ori de alte influențe, cine scie din ce interes personal; ba sunt și de aceea, și nu puțini, cari de și au făcut câte ceva pentru sanarea acestui morbo, dar' vîdînd, că nu li-a succes la moment vindecarea lui, desperază, și nu se mai interesează de el; ce se zicem despre aceia, cari închid ochii dinaintea lui simplu din cauza, ca să nu-și perdă puținul salariu dela astfel de păcătoși! Ba mai mult, astfel de păcătoși și alți indiviți petați, nu numai că sunt tolerați în corporațiunile bisericesci, ci li-se servesc și toate tainele sacre alături cu omenii cei de cinste. Apoi aceasta este un abuz dintre cele mai colosale și o incurajare directă a concubinatelor, când astfel de omeni, perduți după doctrina bisericești, ar trebui cu totul escumunicați din sinul ei până la îndreptarea lor deplină. „Se-ți fie tie ca un păgân și vameș”, și „nu este bine a lua pâinea fiilor, și a o arunca cânilor” zice Iesus Christos cu privire la tractarea astorfel de păcătoși înderătici.

Eu cred, că și acesta este una din cauzele principale, carea contribuie la sporirea concubinatelor. Voi arăta la alt loc și mijlocele pentru delaturarea ei. (Va urma)

FELIURIMI.

Ceremoniile împreunate cu cetirea pericopelor biblice. În seculi cei doi dinaintea bisericești creștine se pare se se fi cetit s. scriptură la serviciul dumnezeesc de diaconi, presviteri și episcopi. Cel puțin în timpul acesta încă nu se află urme de așa-numiți anaghoști sau lectori. Cele dinaintea marturii despre aceștia provin de abia la începutul seculului al treilea (Tertulian, de praescript. haeret. c. 41; Cyprian., ep. 24 și 33). Lectorii citeau numai cărțile testamentului vechiu și apostolul, eară evanghelia se citea de diaconi, de presviteri ori de episcopi. (Hieronym. epist. 147 al. 148). Mai târziu trecu cetirea apostolului la ipodiaconi, pe când cetirea evangheliei rămase în sîma diaconilor. Astăzi se observă în privința acestor armătoare praxa: Dacă se face liturgia cu doi diaconi, se cetesc de către apostolul cit și evanghelia de diaconi; dacă se face liturgia numai cu un diacon, atunci cetesc diaconul evanghelia, eară lectorul sau cantorul apostolul; în urmă dacă se plinesce liturgia fără diacon, cetesc presviterul evanghelia, eară cantorul apostolul.

S. scriptură se citea în biserica cea veche de pe amvon (Cyprian. ep. 31 al. 39) însă așa, că evanghelia se citea de pe o treptă mai înaltă, decât apostolul. Cetirea se introducea cu provocarea la atențiune și se încheia cu „Alleluia” și „Mărire tie Dōmne, mărire tie”. Apostolul se anunța ca și acumina care carte e luat. Cetirea profeților începea cu cuvintele: *Tăde léyei ô Kūqios*, eară cetirea apostolului cu cuvîntul: *Fraților*. (Chrysost. hom. III. in II. Thess. și Const. ap. L. VIII. c. 5). Înainte de cetirea evangheliei se tîmăia atît cartea, cît și locul unde se citea evanghelia (liturg. lui Iacov). Așisderea acumina pe timpul s. Ieronim era în tot orientul datina, de a aprinde lumină la cetirea s. evangheliei. Ele se aprindeau afară de privirile simbolice și din motive de mai mare solemnitate (Hieronym. adv. Vigil. ep.

53; Socrat. h. c. L. V. c. 21). Cetindu-se evanghelia, cei prezenți la convocarea: „*ôpôoi*” „drepti”, se sculau toți și o ascultau stînd. Acesta datina este una din cele mai vechi și generale. De ea fac amintire constituțiunile apostolice (L. II. c. 51), Ioan Chrisostom (Hom. I. in Matth), f. Augustin (Serm. 26) și a. Sozomen își exprimă mirarea, că în Alexandria episcopul nu se scolă la cetirea evangheliei, aceea ce nu provine nicăiri (h. e. L. VII. c. 19). — De o origine mai tîrzie este sîrutarea evangheliei. Evanghelia se sîrută atît de creștinii laici cît și de preotii funcționari în semn de stimă, venerațiune și mulțămite. Dacă serviciul dumnezeesc se isprăvesce în ființa de față a unui episcop ori metropolit, preotul nu sîrută evanghelia, și acesta se dă de sîrutat episcopului sau metropolitului. De ore-ce în ziua de astăzi evanghelia în regulă se sîrută de unul pentru toți, nu e mirare, că acest act de manifestare a venerațiunii se isprăvesce de preotul funcționar sau de episcopul ori de metropolitul prezent. („Candela”)

Raport din secul XV. despre decapitarea lui Ladislau Hunyadi. Nu de mult a apărut în Lipsca opul „Geschichte des mittelalterlichen Handels und Verkehrs”, de Alois Schulte. În acest op e publicată o epistolă a unui Conrad Mesner, comerciant în Constanț, adresată ducelui de Milano. Epistola e datată din 16 April. 1457 (la o lună după decapitarea lui Hunyadi), e scrisă în limba italiană și e de următorul cuprins:

Mărite Duce! Am căpătat azi epistolă din Veneția de la companionii mei de negustorie, cari îmi comunică vestea vieneză că M. Sa Ladislau regele Ungariei etc. a ținut judecată în Buda și au luat parte în statul judecării numeroși prinți și magnati, deosebi soerul domnului Czillej de pie memorie, parte-mi-se desputol. Și au hotărît cu judecată, că feciorul contelui Ianc de fericită memorie, alias Ioan Hunyadi, fiindcă a ucis pe Czillej, se fie pedepsit cu mōrte, luându-i-se capul; ceea-ce s'a și făcut; ear' fratele sau e prisoner al M. Sale regesci. Și unui episcop i-a luat coróna; acesta încă e în prisōre și a fost osândit asemenea la mōrte, numele lui nu-l știu. Astfel toți aceia, cari au fost părtași la uciderea lui Czillej, prin lege sunt osândiți la mōrte. — Dat în Milano la 16 Aprilie. Al Măriei Tale fidel serv Conrad Mesner, negustor în Constanț.

Din public.)*

Dare de sēmă și mulțămite publică.

În comuna Cuntă ca și în anii trecuți așa și la sfîrșitul anului 1900 (26 Decembre) s'a făcut petrecere în favorul bisericești noastre de aici, ear' comitetul parochial, care a aranjat numita petrecere, se afla datoriu a-și da sama de rezultatul material și a mulțami marinitoșilor binefăcători.

Și anume suprasolviri au fost dela notariul cercual din Boz Kunert 8 corónă, Ioan Petrașcu paroch 2 corónă, Gerasim Mărginean, Ion Opresan preot em. Ion Ordean jun. Ion Ordea sen. Elekes Dezső oficiant, Moisă Turean, Vasile Jelea, Simion Muntean, Toma Beju, Sofia Radu, Alecsandru Paulic, Nicolae Senchea, Filip Nemeșiu, Marcu Mercurean, Ion Turean, Agafie Turean, Stefan Babeșiu primariu, Nicolae Albu jun. Mațeu Turean, Leontie Turean câte 1 corónă, Chirilă Novac, Constantin Novac, Lazăr Mărginean, Nicolae Bozan, Ioan Medrea, Ion Barna din Drașov, Ion Hurbean Drașov, Ion Urșă, Ion Roșu, Trifan Pastiu și Nicolae Borza din Drașov, Demian Borza și Savin Bozan câte 50 de bani, George Măcelariu comerciant în Mercurea 60 bani, Ioana G. Moldovan 40 bani. Au mai incurs dela alții 80 de bani. Suma 41 corónă 40 bani.

Vrednica și onorabila femeie veduvă Ioana Oltean n. Fîrcașiu din S. Sebeșiu ni-a trimis 20 corónă și Gligor L. Petrașcu din Loman 12 corónă, cu totul au fost afară de spese 73 corónă 40 bani, cari prin epitropia parochială s'au depus la cassa de păstrare, unde, cu bucurie se constată, că din asemenea con-

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primesce răspunderea.

tribuii pentru zidirea unei nōue biserice avem bani gata la „Sebeșana” și cassa de păstrare în Mercurea 1500 corónă și 70 bani.

Pentru care repetăm mulțamiile nōstre cordiale.

Cuntă, în 8 Februarie 1901.

Pentru comitetul parochial gr.-or.

Ioan Petrașcu
paroch.

Dare de sēmă și mulțămite publică.

Cu ocaziunea producțiunei teatrale împreună cu cântări ținută la 30 Ianuarie a. c. st. vechiu în Agnita succesul material a fost 180 corónă și 68 fileri, la care sumă adăugîndu-se suprasolvirile de 10 corónă 60 fileri dau o sumă de 191 corónă și 28 fileri.

Au suprasolvit următorii: Prea On. D. Nicolau Moldovan adm. protopresb. Noerichiu 2 cor. 60 fil. Câte 1 corónă au binevoit a suprasolvi: On. Dni. Daniil Constănescu, paroch, Nicolau Babeșiu, paroch, G. Balaban, și Schreiber Ferencz, primpretor. Câte 40 fileri următorii Dni: Schnabel Artur, Ioan Tat inv., Szabo Albert și Michael Lang, comerciant. Ear' câte 20 fileri: Nic. Bugneriu, Dometian Acsente, Georgiu Gleja, Patrichie Pinte, Ioan Varga, Vasile Vēja, Alecsandru Bêrsan și Iosif Gligor, învățători, George Comșa, Ioan Comșa, Ioan Grecu, și Nic. Hêrtoagă economi.

Venitul curat s'a destinat pentru a pune basă unui „fond de teatru”, care s'a și predat presidentului comitetului parochial pentru a-i depune la cassa de păstrare din loc. Imi țin de datorință a mulțami în primul rînd Prea on. domn Nic. Moldovan, adm. prot., care prelîngă aceea că a conchemat preoțimea și învățătorimea pe ziua acesta, n'a întresat a nu fi și de model participînd împreună cu onorabila Dōmnă și gentila Dșōră.

Aduc sincerile mele mulțamite suprasolvitorilor marinitoși dimpreună și mulțamei participanților și în special dlor preoți și învățători.

Nu pot trece cu vederea a nu aduce mulțamitele mele sincere și căldurose diletanților mei, în special însă dlui preot Triff din Verd și Dōmnei preutese, stimabilei Dșōre Livia Balaban din Noerichiu, dlui inv. Ioan Muntean din Bêrghiu și dlui inv. Ieronim Hêrtoagă din Prosti, pentru sucursul dat.

Agnita la 6 Febr. 1901.

Ioan Raicu
inv.

Posta ultimă.

Tripla alianță.

Se telegrafază din Roma, că guvernul italian a început pertractări cu guvernele dela Viena și Berlin, comunicîndu-le acestora, că Italia numai în cazul acela se simte aplecată a renoua tripla alianță, dacă mai întăiu se lăgă o învoială vamală-comercială, favorabilă țerii. Guvernul italian spune că așa e dispoziția în țēră, și el trebuie să țină cont de opiniunea publică a țerii sale.

Din România.

În consiliul de ministri, ținut ieri la București, s'a luat hotărîrea, ca guvernul să se înainteze demisiunea, pe care Regele o va primi de astădată, și va însărcina pe dl Cantacuzino cu formarea unui cabinet pur conservator. Așa ne spune o telegramă a agenției oficiale. Nu e eschisă însă posibilitatea, ca după cele întemplate, — făcînd partidul conservator, și în special șeful seu, dl Cantacuzino, promisiuni categorice că va sprijini guvernul și i va vota legile impositare, ear' în loc de a se țînă de promisiune, dă vot de blam guvernului tocmai pe chestia acesta: Corónă se nu mai reflecteze la serviciile partidului conservator ci se cheme partidul liberal la putere.

Calendarul archidieceșan

(fără șematism)

Prețul **40 fil.**, plus porto postal
10 fil.

Nr. 137/1901

[34] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Almașul mic cu filia Bunescoi, prin această se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fașionate în c. B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua in-

formațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și așternă rugărilor concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parochial.

Orăștie, 8 Februarie 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei Archidieceșane** se află de vânzarea:

Ce-i cerul de Camille Flammarion C. 1.50

Din romanul unei vieți, de Stefan

Braborescu „ 1.—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

„Munteana”, societate de credit și păstrare pe acții în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acționari ai societății de credit și păstrare „Munteana” se invită la a

XII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Ofenbaia în 21 Martie 1901 st. n. la 10 ore a. m.

Obiectele adunării generale vor fi:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului 1900.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra conturilor anului, și asupra profitului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
5. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiat, sunt poțitiți a-și depune acțiunile la cassa societății până la deschiderea adunării.

Ofenbaia, în 18 Februarie 1901.

Direcțiunea.

Incheerea conturilor. — Zárszámadása.

Active		Contul bilanțului. — Mérleg számla.		Pasive	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număr — Pénztári készlet	2,032.35	Capital social — Alaptőke	40,000.—		
Cambii de bancă — Leszámitolt váltók	168,429.—	Fondul de rezervă — Tartalék alap	20,000.—		
Obligațiuni — Kötvények	7,713.26	Fondul special de rezervă — Különleges tartalék alap	2,414.27		
Mobilier — Felszerelés	330.60	Depun. spre fructificare — Betétek	31,148.30		
după amort. de 10% — Felszerelés 10% törlesztés	33.—	Cambii reescomptate — Visszeszámitolt váltók	96,302.28		
	297.60	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	203.70		
Diverse conturi debitoare — Különféle adosok	4,377.74	Interese transit. anticipate. — Átmeneti kamatok	354.—		
Interese restante — Hátralékos kamatok	8,624.38	Profit curat — Tiszta nyeresmény	2,641.68		
Realități — Ingatlanok	1,589.90				
	193,064.23				193,064.23

Contul profitului și perderilor — Nyeremény és veszteség számla.

Eșite — Kiadás		Intrate — Bevétel	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Interese — Kamatok:		Interese — Kamatok:	
pentru depun. spre fructificare — Betétek után	1,907.17	dela cambii de bancă — Váltók után	12,060.31
pentru reescompt — Visszeszámitolt váltók után	7,360.—	dela obligațiuni — Kötvények után	650.78
Spese — Költségek:		Competințe — Jutalékok	4,669.11
Salare — Tisztviselők fizetése	3,104.—		
Marce de prezență — Megjelenési díjak	291.—		
Porto, chirie, spese curente — Portó, házbér, folyókötség	301.83		
Contribuțiune — Adó	1,741.52		
Amortizare din mobilier — Törlesztés a felszerelésből	33.—		
Profit curat — Tiszta nyeresmény	2,641.68		
	17,380.20		17,380.20

Ofenbaia, în 31 Decembre 1900.

I. Danciu m. p.
director executiv.

Simeon Samoilă m. p.
comptabil.

Direcțiunea — Igazgatóság:

Ioan Is. Tordai m. p. **D. Muntean m. p.** **V. Bumbuț m. p.** **Moise Czir m. p.**
președinte.

Vasile Russ m. p.

S'a revêdut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină. — Megvizsgáltatt és teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtatott.

Ofenbaia, în 18 Februarie 1901.

[30] 1—1

Comitetul de supraveghere — Felülvizsgáló bizottság:

Vasile Gan m. p.

Avraam Cioran m. p.

George Gidrai m. p.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

„VICTORIA”

institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Victoria” prin această se invită conform §. 17 din statut: la a

XIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad la 10 Martie 1901 st. n. la 10 ore înainte de amăzi. în localitățile institutului (strada Archiducele Iosif Nr 2).

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirei profitului curat.
3. Alegerea a 3 membri în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere și a unui membru în consiliul de cenzori.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat în sensul § 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului, sau la institutele de credit și economii „Albina” Sibiu, „Timișiana” Timișoara, „Bihoreana” Oradea-mare și „Oraviana” Oravița, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 20 Februarie 1901.

Direcțiunea institutului.

Active.		Contul Bilanț.		Pasive.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număr	152,886.38	Capital social: 3000 acții a 200 cor.	600,000.—		
Bon în Giro Conto și la alte bănci	708.68	Fondul de rezervă al acționarilor	288,546.26		
Cambii	3,357,554.36	Fondul de pensuni al funcț.	42,342.54		
Imprumuturi hipotecare	677,831.—	Depuneri spre fructificare	3,080,366.81		
Avansuri pe efecte publice	47,808.—	Deposite de cassă	29,171.94		
Efecte publice	36,387.62	Reescont	300,144.—		
Casa institutului și alte realități	156,636.46	Dividendă neridicată	688.—		
Mobilier	9,287.91	Creditori	1,130.10		
după 10% amort.	928.79	Contribuție nesolvită după interese dep. pe al II. sem.	7,104.19		
Diverse conturi debitoare și interese restante	54,304.—	Interese transitoare anticipate	44,639.—		
	4,492,475.62	Profit transpus	7,699.46		
		Profit net	90,643.32		98,342.78
					4,492,475.62

Eșite.		Contul Profitului și Perderilor.		Venite.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Interese:		Interese:			
pentru depuneri spre fructificare	140,823.21	de la cambii	273,543.55		
pentru reescont.	26,564.28	de la hipotecă	58,403.44		
Imprimare, registre, lemne, lumină, diverse	10,170.62	de la avansuri pe efecte	3,250.76		
Contribuțiune: directă	25,502.95	de la efecte publice	1,402.60		336,600.35
10% dare la interesele de la depuneri	14,004.37	Chirie și alte arenze	5,430.99		
Salare	29,648.—	Provisiuni	8,592.81		
Bani de cuartir	5,264.99	Profit transpus	7,699.46		
Porto	4,792.61				
Chiria	2,000.—				
Competință de timbru	281.01				
Amortizare din mobilier	928.79				
Profit transpus din anul 1899	7,699.46				
Profit net	90,643.32				
	358,323.61				358,323.61

Arad, 31 Decembre 1901.

Direcțiunea:

Oncu m. p. **Papp m. p.** **Mihail Veliciu m. p.** **Petru Truția m. p.**
director executiv. v.-președinte.

Karatsonyi m. p. **Raicu m. p.** **V. Mangra m. p.** **Ciorogariu m. p.** **Dr. Cioclan m. p.**
secretar.

Comitetul de supraveghiere:

Nic. Marcu m. p. **George Popoviciu m. p.** **George Feier m. p.** **Traian Vațian m. p.**
președinte.

Onorată adunare generală!

Afacerile și operațiunile institutului nostru de credit și economii „Victoria” le-am cercetat de repetate ori în anul de gestiune 1900, scontrând cassa și censurând deosebitele valori și asemănându-le cu cărțile principale și auxiliare și în fine censurând toate ramurile de operațiuni, am aflat totdeauna corectitate, consonanță și deplină ordine.

Asemenea bilanțul anului de gestiune 1900 censurându-l din poziție în poziție cât și contul profitului și perderilor, le-am aflat în consonanță deplină cu cărțile institutului și cu estrasele conforme dispozițiunilor legilor comerciale.

Cu privire la distribuirea venitului curat de corone 98,342.78 a anului 1900, propunerile direcțiunii le aflăm coreșpunzătoare cu dispozițiunile statutare și le recomandăm On. adunări generale spre primire.

Pe temeiul acestora rugăm On. adunare generală pentru anul 1900 să dea absolutor atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere.

Arad, la 21 Februarie 1901.

[31] 1—1

Comitetul de supraveghiere:

George Feier m. p. **George Popoviciu m. p.** **Traian Vațian m. p.** **Nic. Marcu m. p.**
președinte.

Editura și tipăriul tipografiei archidieceșane.